

pod pazduho dobro kupčevati po ulicah, kadar je kazalo na dež. V Parizu se je kmalu pri damah pojavil sončnik, katerega streha se je dala obracati na vse strani, kakor je pač sonce sijalo. Potem pa je kmalu napočil čas, ko ni bilo voza na razpolago, da bi bilo tako mogoče uiti dežju ali sončni pripeki.

V meščanski modi po francoski revoluciji postane dežnik, čeprav spet neroden in včasih do 5 kg težak, negigibljiva potrebščina za moža in ženo. Svojo posebno pravico, da ga smejo

nositi samo bogataši, zmerom bolj izgubljaja in nosijo ga še prav posebno ubožni in kmetski ljudje, ki morajo daleč hoditi peš.

Sredi 19. stoletja so potem iznašli v Angliji jekleno ogrodje in začeli izdelovati posebno svilo za dežnike. Anglija, klasična deželna dežnika, je prva uvedla njega splošno uporabo. Tudi v srednji Evropi, ki se je njeno podnebje v poslednjih letih tako poslabšalo, se je raba dežnika pri moških in ženskah tako razširila, kakor je izginila raba sončnikov.

F r a n j o Č i č e k

Ata Zaplata v kinu

Ako zaviješ okoli hriba, zagledaš prelepo vas Srakoperjevo selo. Srakoperčani so imeli župana. Devet far naokoli ni imelo takšnega. Zato so združili lani vseh devet far ter iz njih napravili veliko občino »Srakoperjevo gmajno«, ki ji je stal na čelu župan ata Zaplata.

Ata Zaplata je hodil z duhom časa naprej. Niti malo ni krenil na levo ali desno. Skrbno se je trudil za procvit in napredek poverjene mu občine. Zato je šel vsakih štirinajst dni v mesto pogledat na lepake, kaj je novega po vesoljnem svetu. Je pred kratkim zopet stopil v mesto in na cesto. Na veliki hiši je razgledalo bistro njegovo oko rdeč lepak: Kino Nosorog. Lov za tatom. Višek filmske umetnosti! Bombe in salve smeha! Atraksije brez primerel! Danes poslednjič. Ne zamudite krasne prilike in si oglejte čudežno mojstrovino!

Ata Zaplata še ni bil nikdar v kinu. Bog ne daj, da bi kdo vedel to! Zato je sam pri sebi tiho mislil:

»Nisem še bil v kinu. Kaj takega! Dobro, da svet tega ne ve! Na prihodnji seji pa pride v zapisnik črno na belem. Slavni predstojnik občine, velečislani in nadvse priljubljeni župan gospod Zaplata, po

domače Kurji britof, je bil v tem mesecu v kinu in si je na licu mesta ogledal lov za tatom.«

Takale reč je vedno dobra, če si jo človek ogleda. Saj je imel v občini lepo in častno število takih državljanov, ki ne vedo, kaj je moje in tvoje. Zdaj bo videl, kako je treba loviti take nebodijih treba. To je vendar takevevažno in nad vse človekoljubno delo ter ni niti najmanjšega dvoma, da mu bo občinska blagajna plačala vstopnino in še golaš povrhu. On pa bo učil občane in bodo doma lovili tatove, da bo veselje!

»Naj me koklja brčne, če ne grem danes v kino,« je rekel ata Zaplata in si kupil vstopnico. Korajžno jo je mahal v dvorano in lepo sedel na odkazani mu sedež. Možato je pogledal okoli sebe češ, ali me vidite, tudi jaz sem v kinu, primojdunaj! Tisti hip pa je ugasnila luč. Ata Zaplata je postal hud: »Kaj, hudimana, ali bomo sedeli v temi? Kako pa naj se gledamo? Saj nismo mačke, da bi videli v temi!« Že je zasukal glavo, da bi nahrulil tistega nepridiprava, ki je ugasnil luč, pa se je naenkrat razsvetlilo platno pred njim in potegnilo njegovo pozornost nase. Predstava se je pričela. Ata Zaplata je gledal, da nikoli tega. Tat je ukradel vrečico žlahtnih kamnov.

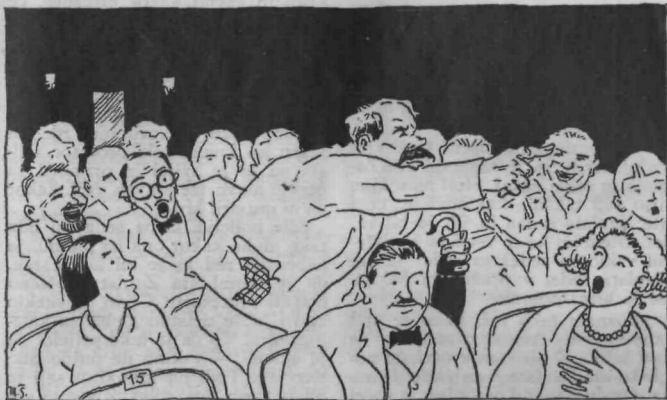
»Hentana reč,« se je čudil ata Zaplata, »ali je ta nespameten, da krade kamenjel! No, mi bi mu bili

hvaležni, če bi ga nam vsega pokradel z njiv! Tale bedak pa še žepov nima polnih, pa že beži. Alo, policija ga je že izvohala. Hrka ment poba, zdaj ti bo pa vroče!»

»Figo! Kakor maček je skočil skozi okno in jo uevrl po ulici. Policajci za njim.

zbežal čez njive in travnike. Šent, naj vozijo policajci z avtom preko razorov in jarkov! So bili policajci prisiljeni poskakati z voza in jo mahnuti čez drn in strn za tatom.

»Dobre so jim noge,« je brundal ata Zaplata, »tečejo kakor zajci. Meni bi že davno pošla sapa.«

»Naj me pes povoha, zdaj jim pa ne bo ušel,« je momljal ata Zaplata. Kaj še. Na prvem oglu je tat zapazil motorno kolo. Hop! že je sedel na njem in prrr! je šlo naprej. Še z roko je pomahal policajem čes: Zbogom in dobro se imejte!

»Ta je pa tič,« je rekel ata Zaplata. So bili policajci tudi tiči. Naenkrat so nekje iztaknili avto in bliskovito so zdrveli za tatom.

»Presneta reč, ti pa znajo, je zadovoljno godrnjal ata Zaplata, »bo do ga dobili, tatu!«

Toda tat je dirjal kakor mlado žrebe. Prah se je kar kadil za njim. Že se je bližal drugemu mestu. Naenkrat pa mu zmanjka bencina in kolo je obstalo.

»Sapramiš, sedaj si pa amen!« je vzkliknil ata Zaplata. Pa ni bil. Pustil je kolo kakor staro škatlo in

že so spet na ulicah v drugem mestu. Halo, kaj pa sedaj? Od spredaj so tudi stražniki. Ulica je zaprta. Niti miš bi ne ušla skozi. Policajci se naglo bližajo.

»Zdaj si pa, tiček, v kletki,« je glasno vzkliknil ata Zaplata. »živ krst ti zdaj ne pomaga več!« Pa mu je. Po ulici je nesel pleskar dolgo lestvo. Kakor ris se je zaletel tat vanj ter ga podrl, lestvo pa urno prislonil k odprtemu oknu v prvem nadstropju. Halo, je že zgoraj in še lestvo vleče za sabo. To so policajci zijali! A samo trenotek. Že je bila hiša obkoljena od vseh strani, ostali pa so vdrli v njo, da jo preiščejo. Tat je švignil iz ene sobe v drugo. Zdaj je stopil za zaveso. Policaj prisopiha za njim, počenc na tla in bulji pod posteljo. Ni ga tam. Seveda ne! Policaj vstane in

gre odpirat omaro. Takrat pa tat smukne tiho kakor miš pod postelj. Policaj brska po omari. Nič. Še žepe je pretipal. Ni, pa ga nil!

»V tej sobi ga ni,« je vzkliknil novodošlim policajem. Ze se odpravljajo, da ga iščejo drugod. Kar vstane ata Zaplata in s prstom pokaže pod postelj:

»Pod posteljo se je skrila. Tam je!« Dvakrat se je na ves glas zadržal ata Zaplata. Ali presneti policaji, ali so gluhi, kali? Niti pogledali ga niso, kakor da je ata Zaplata kakšna ničla, a ne župan. Za malo se mu je zdelo.

»No, potlej ga pa iščite tam, kjer ga ni, tepci, se je razhudil ata Zaplata in sedel nazaj. Stoli pa v kinu niso bili takšni, kakršne je imel ata Zaplata doma in jih je bil vajen. Medtem ko je vstal, se je dvignil vzklopni sedež in sedaj je ata Zaplata sedel v prazno in na tla. Se je hitro pobral:

»Poznam tako reč, kako se stol izpodmakne. Ampak z mano se ne boš šalil!« Z bliskom v očeh je pogledal ata Zaplata nazaj, kdo da mu je izpodnesel stol. Za njim je sedel profesor Glista in pazno sledil do-

godkom na platnu. Za nemirnega Zaplatarja se še zmenil ni.

»Le ne drži se tako nedolžno kakor sveta Cecilija«, je pričel ata Zaplata, »suhač škricasti! Jaz ti bom že pokazal, kaj se pravi stole izpodmikati. Tu imaš, predrzneš!« mu je zdajci prisolil gorko zaušnico, da je kar zapelo. Glista je zakrilil in zavpil kakor piščanec, če ga zgrabi jastreb. V dvorani je nenkrat zašumelo kakor v panju. Nihče ni več gledal na platno in namah je bila dvorana zopet razsvetljena. Zdaj je občinstvo videlo zanimiv prizor: ata Zaplata je stal kakor Mojzes na gori Sinaj, rdeč in jezen ko kuhan rak, profesor Glista pa se je zvijal in prijemal za oteklo glavo ter zraven vpil, kakor da bi mu drli kožo.

Šele policija, ki pa sedaj ni bila tako gluha kakor ona na platnu, je napravila red in je bil konec tak, da je moral ata Zaplata pošteno plačati profesorju Glisti za oteklo glavo in še mastno globo za kalenje miru. To ga je tako prijelo, da je sklenil — v kino ne pojde nikdar več. Tudi na prihodnji seji je bil o vsem lepo tiho. Zbogom sta šla vstopnina in golaš...

Amerikanska mesta

V Ameriki, kjer je v tako kratkem času nastalo toliko novih velikih in majhnih mest, je bilo zelo težko tem mestom izbrati primerna, lepo doneča imena. Amerikanci pa so si pomagali z zelo čudnimi domisleki iz te zadrege. Evo nekoliko zglédov!

Dve mesteci, o katerih pa danes ni več sluha ne duha, sta se imenovali: »Hat off« (izg.: het of), kar pomeni po naše »Klobuk doli« in drugo »Kiss me« (izg.: kis mi) po naše »Poljubi me«. Mesto »Goodnight« (izg.: gudnajt) pomeni v slovenščini »Lahko noč« in stoji še danes v državi Kolorado. Po grški abecedi so imenovana me-

sta »Alfa«, »Pi«, »Zeta« in »Ipsilon«, celo mesto »Abc« leži nekje v Ameriki.

Tudi iz bajeslovja so si Amerikanci izposodili imena: Diana, Vulkan, Jupiter, Izis in Odin. Latinsko besedo »Miles« (vojak) pa najdemo v istoimenskem mestu v pokrajini Montana. Neko mesto v Virginiji se imenuje Prosperity (Blagostanje), drugo zopet Komfort (Udobje).

Tudi po pesnikih, učenjakih, filozofih, umetnikih in državniki so pred pričetkom 20. stoletja imenovali mesta, ki so danes že večidel na novo krščena. Amerikanci so šli celo tako daleč, da so nadevali ameriškanskim krajem imena evropskih mest; tako najdemo tam Paris, Berlin, Hamburg, London, Romo, Moskvo, Sirakuze in še druga staroslavna mesta.